

**Pojďte, pane, budeme si hrát! Na co pak? ...Na profesionály. Aneb *Bürokrati*
v CEDu.**

Po vstupu do sklepního sálu budovy *Husa na provázku*, kde sídlí i CED (Centrum experimentálního divadla v Brně), nyní záměrně zdůrazňuji místo konání představení, se dostáváme do transu podobnému horečnatému snu. Pocity ze scény nevyplývají prvotně zcela negativně. Před námi *ExCe(e)s, o.s.* rozmístnili rekvizitní nábytek pro dojem kanceláře na blíže nespecifikovaném úřadě plném byrokratů, jak prozrazuje název inscenace. Povšimneme si květináče s pokojovou rostlinou usazeného v proutěném stojanu, dvou křesel, stolu s počítačem a otočnou židlí, ale také nás o to víc zajímá skříň s podivným nápisem „*avante soliaris*“ odkazující nechtěně k Morávkově inscenaci *Velice Modrý pták*, kde těchto slov užívala Čarodějnice na plné hlasivky, a ještě prapodivnějšího černého závěsu s malou dírou, bohužel ne tak malou, aby zůstala bez povšimnutí.

Tak jako horečnatý sen se postupně roztáčí ze sladkého v kolotoč plný potu, dochází nám, že pobízení – pojďte, pane budeme si hrát, nebude jen lehce rozverné. První chyba představení vychází přímo z nezvládnutí scény. To by si opravdu s celým divadelním prostorem neporadili, proto ho zmenšili černým závěsem? Ne, divadelní spolek si počínal mnohem „rafinovaněji“, když jim, raději pokud jste čekali profesionálnější atmosféru se řádně usadíte, pokud právě nesedíte, ona zmíněná díra v závěsu sloužila celou dobu jako kukátko, zda diváci reagují správně. Reagovali podle očekávání. Ve scénách, kdy se po nich vyžadoval smích, se smáli, jinak byli většinou potichu. Poslušnost obecnstva nezapříčinilo prostředí děje – tedy strach z byrokratického aparátu zde zesměšňovaném replikou: „Jeden hluchoněmý mrzák na poloviční úvazek by zvládl vést tento úřad.“, ale z předvídavosti primitivních zápletek např. že kabátem se halí inkognito ministr, ošklivka se proměňuje na nevybouřenou sexuální dračici...

Na úřadech se mnohdy setkáváme s absurdními nařízeními, ducha-prostými jedinci, slohami papíru, neustále zvonícím telefonem, „důležitými“ hlášenými rozhlasu atd., avšak typovost charakterů (od škaredé sekretářky až po senzacích dychtícího fotografa, jenž se schovává pro získání inkriminujících fotek ve skříni) by měla být v představení herecky zvládnuta i s dotažením gest. Jak je možné, že v jedné scéně se hned dvě ruce snaží zachytit omylem padající květináč a ke konci představení se dupe po telefonu? Proč jej nenechali spadnout, když padal? Odhalili tím jedno z mnoha „nedopatření“, jenž by se na jevišti neměla stávat ani při zkouškách. Proč herci zpívají, když musí zpívat, jako při trhání uší Hurvínkovi,

poněvadž lépe by to podle rozsahu ani nešlo? Proč po třech nezvládnutých „pěveckých“ výstupech, při kterých chtějí ještě od herců pohyb, bychom už fantazirovali, nastupuje nezvládnutý playback? Dost. Není to příliš mnoho otázek na jedno představení?

Přes veškeré moje výhrady má inscenace jedno neuvěřitelné pozitivum – herecké nadšení. Jen si vzpomeňte, kdy jste naposledy viděli účinkující nadšené, že mohou vystupovat před diváky. Znechucení samotným hraním patří často k vyjádření divadelní profese herců kamenných divadel. U *Bürokratů* jejich „veselá zainteresovanost“ vedla až k zapomínání textu. Postupně se z nich stávali ne dva, ale šest hravých medvídků z *Pojďte, pane, budeme si hrát*.

Pronajali si sál, nebo byli pozváni, do prostor CEDu, aby nám vylíčili, jak „za neustálého nebezpečí sabotáží v odboru 414 se rozvíjí kancelářské drama plné intrik, pomluv, protimluv, které nakonec dopadne úplně jinak, než by si autor přál.“¹ Obdobně se vyvíjí myšlenka CEDu. Medvídky od Kolína, tolik hraví, by zaplakali, poněvadž oni by působili progresivně, experimentálně, ale hlavně experiment s sebou vždy nese punc profese, jež *ExCe(e)S* postrádá. Jak poznáme profesionální divadlo od amatérského? Především nabízenou kvalitou bez rozdílu na experimentálnosti, nebo „usedlosti“ divadelního tvaru typu opera, muzikál, činoherní představení atd.

Vedení CEDu by se mělo zamyslet, koho doslova pustí na svá prkna a koho vynechají. Nemysleli jste si také, že hrát v CEDu znamená určitou kvalitu už „negymnaziální“ úrovně? Právě zmiňované herecké nadšení sálající až do diváků, uvrhlo *ExCe(e)S* k podlaze tělocvičny školních představení, kde nás podobná „amatérština“ nezaskočí. Nevytýkali bychom jim chyby, nýbrž bychom přimhouřili oči. Zavřeme oči a naslepo ukážeme na viníka. Zdvihneme víčka. Upřeme zrak a zbude nám CED se svojí špatnou volbou.

¹ Viz. program k představení Jiří Skalický: *Bürokrati* ze dne 18. března 2009, Sklepní scéna CED Brno.